

Mindretallet anser det iøvrigt ved bedømmelsen for nødvendigt at skelne skarpt imellem tiden før og efter 9. april 1940. Hvad angår tiden efter 9. april 1940, finder mindretallet, at den politik, man med befolkningens tilslutning bestemte sig til at føre fra 9. april 1940 til 29. august 1943, var så vanskeligt gennemførlig og så afvigende fra alle tidligere foreliggende forhold såvel under fred som under krig, at det ikke skønnes rimeligt eller muligt i dag at tage den op til en ny og vanskelig undersøgelse og bedømmelse.

Med hensyn til tiden før den 9. april 1940 er det efter mindretallets opfattelse ganske klart, at den daværende regering ikke handlede efter det pålæg, som folketingets beslutning af 19. januar 1940 var udtryk for. Mindretallet er derfor ikke overbevist om, at tiltale for rigsretten for overtrædelse af borgerlig straffelovs §§ 156 og 157 vedrørende embedsforsømmelse ville være udelukket. Forsvarslovene af 7. maj 1937 indeholdt de fornødne bemyndigelser for forsvarsministeren til at indkalde sikringsstyrken, foranstalte mobilisering m. v.

Da krigen brød ud i september 1939, afgav Danmark erklæring om at ville forblive neutral under stormagtsopgøret i Europa. Daværende statsminister Stauning meddelte rigsdagen dette 1. september 1939, samtidig med at han oplyste, at „der er truffet nødvendige foranstaltninger, så hær og flåde kan søge at løse de opgaver, der foreligger til sikring af landets neutralitet. Den nødvendige beredskabsstyrke vil blive tilvejebragt i løbet af i morgen og nærmest følgende dage. Flåden er i hovedsagen bemanded, og hvad der måtte mangle, bringes nu til udførelse“. Disse udtalelser kunne ikke levne tvivl om Danmarks forsvars- og udenrigspolitiske stilling.

Den tvivl, som statsminister Staunings nytårstale 1. januar 1940 kunne give anledning til, medførte, at folketinget 19. januar 1940 enstemmigt udtalte: „at man fra alle sider i det danske folk er enig om, at landets neutralitet skal opretholdes, og at de midler, der rådes over, om fornødent skal anvendes for at hævde og værne rigets fred og uafhængighed“. Statsministeren udtalte under forhandlingerne: „Ministeriet kan fuldt og helt tiltræde de synspunkter, som forslaget fører frem angående landets neutralitet og nationens vilje til at værne denne og vort lands uafhængighed“.

Denne erklæring af et enigt folketing må efter mindretallets opfattelse være forpligtende for den daværende regering, selvom den daværende forsvarsminister ikke deler denne anskuelse. Erklæringen udelukkede selvsagt ikke, at den ansvarlige minister i en konkret situation måtte anlægge et personligt skøn over, hvilke foranstaltninger der burde bringes i anvendelse, men den måtte forpligte en parlamentarisk regering så langt, at den ikke aldeles kunne undlade at træffe de til rigets værn fornødne foranstaltninger, specielt drage omsorg for, at dette værn i hvert fald var så stærkt, at landets regering i påkommende tilfælde kunne bevare sin handlefrihed og ikke skulle træffe beslutninger 9. april om morgenen som krigsfanger.